

ONZE ACOTACIONS A CINC FRAGMENTES DE LA «LLETRA A CLARA SOBIRÓS»

El 1993, dins el cicle «L' autor i l' indret», en motiu del centenari del naixement de J.V. Foix, KRTU i Cafè Central van organitzar a Sitges un acte d'homenatge al poeta sarrianenc.

Per a un dels moments d'aquest acte es demanà a una colla d'autors un comentari a cinc fragments de la «Lletra a Clara Sobirós», «situant-los en el context present i enllaçant-los amb la pròpia poètica i/o les poètiques del moment».

Els fragments proposats eren:

1. *El món n'és ple (de poetes), però no escriuen.*
2. *El real (...) i l'irreal (...) són el mateix.*
3. *El poeta, mag, especulador del mot, pelegrí de l'invisible, insatisfet, aventurer o investigador a la ratlla del son, no espera res per a ell. Ni la redempció. No floraleja, ni concurseja, ni vol accontentar les tietes. Si fos prou coratjós i el cofoi aburgosat de tots estaments amb la seva extrema vanitat no li hagués encomanat certes malures, no signaria les obres. Plantaria, a l'hora de l'alba, els poemes, com a pasquins, a les parets, o els llançaria des dels terrats. Manifestaria francament el seu desplaer pels grans, pels satisfets, pels assegurats, pels conformats i per les vídues castes i resignades. El poeta sap que cada poema és un crit de llibertat.*
4. *Qui gosa escrostonar murs invisibles en una contrada hostil?*
5. *Jo preferia el viure a l'escriure.*

De totes les col·laboracions n'hem seleccionades onze, que constitueixen un mosaic de diferents poètiques i diferents propostes de comentari a partir de cinc fragments i cinc idees clau d'aquest fonamental text de J. V. Foix.

LLETRA A CLARA

Ai dels poetes que escriuen poesia. El món n'és ple, de poesia, però no l'escriuen els poetes. La poesia els ha fugit de les mans, cansada de ser colpejada amb dits comptadors i escandidors de metristes d'ofici; la poesia els ha tapat la boca, farta d'egoisme i de la hipocondria del sentit, tipa de sentir, una i altra vegada, les mateixes paraules domèstiques i les imatges exsangües del costum; la poesia s'ha escapat del seu cap, aïllada entre tants equívocs sobre el temps i l'espai, el cos i l'escriptura i la moral existencial que cap home comú, amb beateria i tot, no és capaç de sostenir, amb dogmes i tot, sobre la visió del món i les lleis mutables que les ciències han assajat d'esfellar; la poesia, en fi, ha relliscat del seu entrecreix, massa hedonista per a una cosa tan endogàmica, tan altiu per a tanta flaccidesa, tan cregut, literat representatiu, mamut enciclopediat, per a una coseta sense contacte, erma de plaer, buida de cor. Aquesta pobra, consumida en els curts tiratges que els mateixos poetes esgoten; malviu, restituïda la poesia al culte dels poetes. La poesia, també, era prop, sovint, dels parlotejadors del silenci, dels circulants de l'etern retorn, dels menjucaires de fonemes i dels papamosques. Se sentia vivificar quan algú, tallant-se la llengua, deixava parlar els organismes morts del llenguatge; quan algú altre, tallant-se les mans, escrivia amb la boca a força de glops, ennuecs, abjuracions i escups de taca negra, tinta xinesa. Però, así las!, a aquests poetes se'ls ha mort la poesia a les mans, sepultada ara al penitenciari florejat de l'antiacadèmia. La poesia ha pres, però, nova forma. On para, J.V., la poesia? On para, Francesc, Narcís, Àlex, on para la poesia? On para, Biel, Pere, Carles, Miquel, on para la poesia? «Qui gosa escrostonar murs invisibles en una contrada hostil?»

El poeta, lladre de significants, farsaire de manuscrits, traficant d'idees, ho hauria de desitjar tot per a ella; la desconeguda, la immaterial poesia, la virtual redimida pels llorejats, les tietes ploramiques, els agremiats als festivals, els extremistes del no-sentit, els balbu-

cients, els dialogistes performançaires. Si fos irredemptista anti-burgès, només hauria de signar i no escriure res, però prou poeta, l'hauria de deixar en pau. Qui pateix no ha de respondre a les insinuacions, l'encís, la temptació ni el malson. Cada poema no escrit és un crit de llibertat.

Vivia per escriure i l'escriptura em portà al mal viure. Jo hagués preferit escriure en silenci i deixar de viure. En aquestes circumstàncies, sempre he escrit per callar. La poesia és una mà que tapa la boca.

VICENÇ ALTAIÓ

LA POESIA ÉS LA LLIBERTAT DEL FUTUR PERDURABLE

1. Desterrar per sempre més les evidències.
2. Subvertir en tot moment el llenguatge lògic.
3. Abraçar la fe de la síntesi.
4. Ser capaç d'imaginar a partir del desordre.
5. No defugir el compromís amb el destí.
6. Acceptar la sorpresa com un fet inherent a la pròpia manera d'entendre la vida.
7. Guardar la distància deguda a la literatura i el pensament.
8. Destapar l'imperceptible.
9. Donar-se impuls amb la llengua comuna.
10. Defugir els efectes calculats i les obeïdes raons.
11. Desconèixer els propis límits.
12. Deixar-se portar sempre per l'instint.
13. Convocar l'atzar i ser-li deutor.
14. Entendre que l'ambigüitat multiplica la lectura.
15. Saber que el poema conjura el sentiment i la raó.
16. Adonar-se que el líric i el dramàtic són dos registres d'una mateixa veu.
17. Constatar que la llunyania ha mort.
18. Sentir que la poesia és l'expressió única d'una vida sola. I que el seu temps és el futur.
19. Viure apassionadament i escriure amb desmesura.
20. Estimar la pròpia obra.

JOSEP-RAMON BACH

1.

Els mots esperen la veu del poeta per materialitzar una estructura conceptual. Tot de sobte, el poema esclata: desclou, interroga, inquieta. Desordena.

2.

La poesia —efímer encalç d'un instant— desvetlla i fon el real i l'irreal: la respiració del poema.

3.

El poema tracta d'il·luminar aquells indrets on el pensament no arriba, on habiten els somnis.

4.

La poesia agradeix sempre.

5.

Viure/escriure: un mateix discurs —una mateixa passió— doblat de significants.

ANTONI CLAPÉS
Novembre 1993

HOMENATGE A J. V. FOIX

1. Segons aquest text, és molt difícil definir el poeta i molt fàcil aclarir què és un versificador. El poeta diu la paraula essencial, la imprescindible, mentre que el versificador viu de l'escriptura i per a l'escriptura inspirada per les preceptives o copiant matusserament el que ja han dit altres poetes. Estic d'acord amb aquesta interpretació, que no considero arbitrària, del primer passatge assenyalat de la lletra. I fóra bo que entre nosaltres es distingís clarament, com a Itàlia, entre els poetes i els versificadors. Els primers són els qui creen informació estètica; els segons, els qui fan redundàncies.
2. S'ha de partir del real per arribar a aquest aspecte ocult de la realitat que se sol anomenar l'irreal. La síntesi d'una cosa i l'altra és la veritable realitat. I l'ofici del poeta consisteix principalment, no només a descobrir allò anomenat irreal, sinó també a completar amb ell el que sol anomenar-se real. Però passa, a més, que l'irreal inventat pel poeta arriba a comportar-se en termes de cultura com el real; vull dir que la geografia mítica, els personatges de ficció i altres entitats semblants, compten, essent irreals en termes de naturalesa, tant com la realitat natural o social. És una altra manera d'equiparar el real i l'irreal: el que el poeta toca es converteix en realitat.
3. Immediatament abans d'aquests mots, Foix diu que el poeta fa poesia per a expressar-se; no parla de comunicar-se amb ningú. Jo crec que la poesia primer de tot és expressió més o menys immediatament comunicable. Lluny de mi la idea que la poesia és essencialment comunicació: de la mateixa manera que no ho són els descobriments científics ni les idees filosòfiques, tampoc ho és immediatament la gran poesia, la del pelegrí de l'invisible (del cantó ocult de la realitat), de l'aventurer o investigador que no espera de la poesia res que no sigui ella mateixa com a coneixement de la veritat o aproximació a la veritat, i aquest coneixement és l'únic que pot fer-nos veritablement lliures, com volia Foix.

4. La frase és irònica en Foix; és a dir, no significa el que aparentment expressa. Sí que cal escrostonar, i fins i tot rompre i aterrar, com ell mateix va fer, aquests murs invisibles de les contrades hostils, quan al poeta li ha tocat, com sol passar, viure en una d'elles.
5. Viure i escriure poesia són coses inseparables per al poeta essencial, ja que li cal escriure per no sentir-se al marge de la vida veritable (de la que comprèn també allò no aparent), o, com va dir Horaci, «Aut insanit homo, aut versus facit».

ÀNGEL CRESPO

ENQUESTA CAFÈ CENTRAL

- 1) La raó d'estat del poeta: omplir un lloc buit.
- 2) Quan la qualitat essencial de les imatges del culte és la inaproximabilitat.
- 3) I l'eco, i el reflex, fràgils arquitectures, neixen del xoc de la llum contra una superfície: lluen un instant i s'esvaeixen, breu esplendor que es basta a ella mateixa.
- 4) El qui passa comptes amb l'estrangeria de la llengua.
- 5) El rendiment màxim de la reflexió: fes de l'esdeveniment una cosa viscuda.

PATRICK GIFREU
Perpinyà, dia 24 de setembre de 1993.

RESPOSTES A LES CINC PREGUNTES DE «CAFÈ CENTRAL»
EXTRETES DE LA «LLETRA A CLARA SOBIRÓS»
DE J. V. FOIX.

1) L'univers món poètic és un mocador precisament des que el món és món, que és des que la poesia ens envia a un altre món que no hem vist ni per un forat.

2) El real és l'irreal quan aquest fa d'aquell, o sigui, quan la realitat esdevé irreal o l'inrevés. En canvi, «real», «reial» i «ral» sí que són sinònims, si més no en aquells moments tan rars en què el canvi de guàrdia de les realitats ens posa en el camí ral dels caus dels reis de l'inrevés dels esdeveniments irreals, és a dir, de dos rals momentanis sinònimament.

3) Alaric I, Ataülf, Vàlia, Teodoric I, Turismund, Teodoric II, Euric, Alaric II, Gesaleic, Amalaric, Teudis, Teudiscle, Àkhila I, Atanagild, Liuva I, Leovigild, Recared I, Liuva II, Viteric, Gundemar, Sisebut, Recared II, Suñtila, Sisenand, Khintila, Tulga, Khindasvint, Recesvint, Vamba, Pau, Vamba un altre cop, Ervigi, Ègica, Vítiza, Àkhila II, Ardó, Esther Ferrer.

4) Tal vegada l'Estat (amb caplletra majúscula) de la Poesia (amb caplletra majúscula) ara i ací, en aquest Full (també amb caplletra majúscula).

5) Deixar de viure, saber viure, fer viure, no viure, reviure, revifar, bufar i fer ampolles, empolainar, empalar, empatxar, encaterinar-se, escafinyejar, cafè, cafetó, carretó, carretada, fada, cada, coda, cada lletra escrita, escriure, el llegir priva l'escriure, descriure, escriure tort, escrivent, escrivà, escrit, escriptori, armariet, botiga, autopista, sanefa, andrònima, servei, pregunta, resposta, central, queviure, diners.

CARLES HAC MOR

DELS «DES» I DELS «DIS»

Ningú no se'n va témer, ni se'n adonà fins que la cosa era ben manifesta: queien pigments, arreu, del gruix d'un cigró. L'enganyament obeïa unes aspiracions confuses. El paisatge duia tanta pintura, tantes dècades de pintura a sobre que, per més que anéssim d'una banda a l'altra, per més que passés l'estona, tot es disposava exactament, fix, com si un pigment emparés tant cada cosa, cada to, que tot s'hagués endurit d'una sal de gruix i cristall; potser perquè ens havíem girat massa a mirar, perquè ens havíem girat gairebé del tot i vivíem completament girats. Tal era la sobreexposició, la publicitat, els mètodes divulgatius... que no hi havia res a fer per aturar aquella tendència amb què, inexorablement, el món lliscava cap a un quadre.

En qualsevol moment podeu trobar-vos que el terra és de cartró, sense saber de cert si és pintat allà per on aneu. Res no queda exclòs d'aquests mecanismes, res no hi queda del tot inclòs tampoc: el despropòsit conté una tal habilitat d'execució que resulta indestriable. Hi ha papers tan lleus i tints i tintes en la raó de ser mateixa de les coses, tan falsejats, que no els podem percebre separats, exempts, sinó en una visió vaga que es difon ça i enllà i on només entrelluquem, quan hi ha molt d'aire de per mig, el to ambarí de l'oli de llinosa. A vegades, tanmateix, algunes bandes presenten un sobrant de retòrica ben visible, un muntanyisme bufat i altissonant, heu de creure, aleshores, que el terra és pla i tota alçada prové dels llibres i dels quadres que s'hi ajeuen.

El cas és que el paisatge sembla haver perdut, davant nostre, la certesa del seu assentament, soscabat per un pintoresquisme inabastable. No em refereixo, només, als tints desempaperats de la informació mediàtica –el xafogós migdia d'imatges i textos que ciutadegen arreu– sinó, també, als profits rústecs més decantats, a les turístiques remoteses, a les ferams protegides... Succeix als llocs que, tanta és la insistència amb què la ficció hi pren una realitat major que no pas els

fets, tot se'ls fa de quadre o d'escriptura. En aquest sentit, ciutats com Tremp o Foix han estat profètiques en dur aquests noms.

S'enganyaria, amb tot, qui pensés que una natura així, despresa i pigmentosa, és més representable, més fàcil d'obtenir. Res d'això; la dificultat, l'adustesa, és fins i tot major: un quadre es veu posat sobre un paisatge que posseix ja un tal aire de pintura que el quadre no sap pas quin paper fer-hi. Tensar els pinzells en una corda tibant i abatre paisatges com sempre s'havia fet, no té ja cap sentit. El col·lapse dels pinzells s'esdevé quan topen amb la ficció que ells mateixos anaven a instaurar. Això a banda, quin és el paper de la pràctica artística considerada, de sempre, com un excedent o, almenys, d'una utilitat no directa, en un entorn reblert d'excedents? Heus-aquí com gira tot cap a un estat indeterminat on, més urgents que mai, més balders que mai, els guanys de l'«artista» han esdevingut un bé imprecisable.

La dislocació del nostre ofici, la paret que obre aquesta dislocació, resta tot just per destriar. Amb pintosos dissolvents i d'altres paradoxes, disposem, tot just, els primers aclaus. Els despintòlegs suggereixen que ja n'hi ha prou d'atapeir els museus i empobrir les mines. «Estalvieu en quadres –diuen– tant de desgast, tanta humana presència a per tot, tanta manufactura de llenços i solars» i, encara, «feu per manera d'oblidar per saber més el que sabeu de massa» i d'altres coses així d'intricades. Aquests despintòlegs voldrien descompartir allò que de fonamentador i alçurant tenen els pigments d'allò altre que tenen de pla i divulgatiu: triar amb justesa el que hem de dir i callar amb justesa el que no cal. La manera com s'enllacen, la manera com s'empelten la nosa i el profit, impedeixen, però, aquesta tria. No hi ha, altrament, cap possibilitat d'expressar-se sense proveir-se d'accessoris i, si cap pintor, en res que faci, espera ocultar-se d'aquest desgast, d'aquest consum predador i inacabable de llocs i de coses, veurà com no ho aconsegueix i únicament té a mans afegir gruix seu als llocs que gasta, donar vida seva als llocs d'on la pren.

La pintura és, de fet, una obsessió separativa del natural i s'ha de fer molta volta per tornar-la al natural. Siguin fetes d'ella o contra ella, les nostres accions pinten, paradoxals i remeieres, d'una pintura en contra on qualsevol pigment, tan sols per la dificultat que mostra sabem allò que amaga. Potser és que sempre ha estat així, com sigui que l'enllaç i la forma són una mena de colors diluents, una mena de traços esborrats, un segle i un altre, a la mateixa plana radiosament jove, verge i desescrita. O potser no, potser és cosa d'ara que, en un entorn ja tan pintat, ens reclama més vivament que mai una pintura tancada amb balda i erigida meravellosament per la seva absència.

PEREJAUME

1) La proposició inversa també és correcta: «Escriuen, i n'hi ha molts, però no són poetes».

2) Això, jo ja ho deia l'any 1974 al meu llibre *Hac de silencis*, que gairebé no es va vendre.

3) Pasquins, fulls volanders, proclames, pamflets i altres missatges d'urgència: jo també n'he fet, fins i tot en llengües que desconeixia. Foixià convençut, mai no els vaig signar. Tampoc no vaig signar un dels meus llibres menys divulgats. Jo era un foixià convençut, ja ho he dit. Però ara aprofito aquesta avinentesa per plantar-hi, foixià coherent, el meu JO més descomunal, el meu nom lluminós, elèctric. Un JO com el de Foix -que, d'altra banda, sempre ho va signar tot.

4) Jo! –mal m'està dir-ho.

5) Les postures més extremes –o viure, o escriure–, jo les podria defensar amb més arguments. Però també em sembla que, al capdavant, les vides més intenses són les que es viuen en una torre de vori.

JOAQUIM SALA-SANAHUJA.

LA PARAULA I LA IDEA EN L'EMERGÈNCIA DEL LLENGUATGE

«La poesia és el llenguatge en estat d'emergència»: Amb aquesta cèlebre metàfora Bachelard expressa un pensament al qual responen, crec, punt per punt, totes les cites de Foix escollides pels amics de Cafè Central com a guia d'aquesta trobada.

Les paraules i les idees guarden entre elles una relació de simetria asimètrica que, pel que fa al cas, podria demostrar-se explicant –o sia, desplegant– la idea del filòsof amb les paraules del poeta. D'aquesta manera es revelaria el mutu reflex que fa que cada una d'elles es converteixi en l'espill «en abíme» de l'altra.

Què diu Foix sobre la poesia? Que «El real i l'irreal són el mateix» per a «qui gosa escrostonar murs invisibles en una contrada hostil». Glossa: per a qui gosa arrencar la paraula, a cops de martell, de l'arrogant autosuficiència del llenguatge convencional, del món sancionat pel poder i per l'hàbit. Per això hi ha més poetes dels que escriuen, perquè abans d'escriptura la poesia és una manera de viure («prefereixo el viure a l'escriure»): la pulsio poètica fa niu en tots aquells que intenten abatre aquests murs invisibles que envolten, fent-los tornar hostils a la llibertat, els territoris desacralitzats de les conveniències mundanes.

Però, quan escriu, el poeta, «mag, especulador del mot, pelegrí de l'invisible, insatisfet, aventurer» ... «sap que cada poema és un crit de llibertat». Contra quines reixes? Contra la realitat institucionalitzada pels «grans, els satisfets, els asseguts, els conformes i les vídues castes i resignades». Sap que la seva «aventura prop del so», el seu «peregrinatge de l'invisible» és tan radical que enfonsa la paraula en arrels abismals de la llengua, allí on el sentit de la síl·laba i el ritme desprenen la significació de la consciència i despullen el poema de tota autoria personal, afogada la seva veu per les ones d'una força expressiva anònima i universal. En aquest nivell originari, «emergent», de la paraula, l'obra poètica no porta firma. Una poesia veritablement emancipada de les «malures» que li encomana el «co-

foi aburgestat» de les vanitats testamentàries, no reconeixeria autor.

I què diu el filòsof sobre la poesia? El mateix, amb una altra imatge. «La poesia posa el llenguatge en estat d'emergència». Els sentits de la paraula emergència ressalten la simetria entre el que afirma el poeta i el que sosté el pensador, entre paraula i idea: la paraula poètica rescata el llenguatge del seu ofec (sense sortida d'emergència), de la seva immersió en la quotidianitat; però en fer-lo emergir (sortir de la immersió), el fa néixer com si fos nou i el posa en perill, l'arrisca. El poema arrisca l'essència del llenguatge, diu Blanchot, perquè ens porta al fons i a la falta de fons. La poesia trenca els motlles del llenguatge com a sistema, com a organització establerta del món i com a instrument de la comunicació convencional, emmarcada/empresonada pels cànons a l'ús. En suma: la poesia realitza una ruptura per on el llenguatge emergeix (s'origina de nou, es mostra) i s'arrisca, com passa en qualsevol ruptura. El postulat de la poesia diu que cal perdre's segons la convenció per a trobar-se segons la llibertat de recerca, i això és un risc per a la llengua, per a la parla i per al subjecte. La paraula poètica posa en estat d'emergència els vocabularis constituïts, automatitzats, les «receptes» de qualsevol llenguatge, l'autoritat de qualsevol xerrameca a la moda.

La imatge poètica, diu Bachelard, ens desprèn a la vegada del passat i de la realitat, s'obre al que ha de venir. A la *funció del real*, instruïda pel passat, per l'experiència, etc. cal afegir-hi una *funció de l'irreal*. «Amb la poesia, la imaginació se situa al marge on precisament la funció de l'irreal ve a seduir o a inquietar –sempre a despartar– l'ésser adormit en els seus automatismes»¹.

És poeta qui gosa escrostonar murs invisibles en una contrada hostil.

NELLY SCHNAITH
Barcelona, novembre 1993

1. (Introducció a *La poética del espacio*. Mèxic: FCE, 1983. p.27)

LE CAFÉ DE FOIX

1. «El món n'és ple (de poetes), però no escriuen»

A

Tot n'és ple.

(Quantes coses per dir que tothom calla. Quantes ulleres fosques per no veure-hi. Quants homenots que escriuen el que els paguen. Quantes cases obertes als sapastres. Quantes portes tancades als poetes. Quants saberuts que no llegeixen gaire. Quants elefants sagrats que no llegeixen re).

Tot n'és ple.

Hi ha massa de tot. Hi ha massa llums i poca claror. Hi ha massa de tot, sentiu?

B

El món n'és ple (de mercaders proclamats poetes), i tots escriuen d'allò més.

De caminants que no caminen, de pensadors que no pensen, d'ensenyants que no ensenyen, de constructors que no construeixen. Ni caminants, ni pensadors, ni ensenyants, ni constructors.

El poeta és qui fa (*Poiesis*). La poesia és l'acte (*fer*), i el fruit de l'acte és allò fet, poema.

La poesia, és o no és en la llengua? és o no en la paraula?

I la paraula –o el que sigui– cal pensar-la, escriure-la, pronunciar-la, projectar-la. Cal fer-la perquè sigui. Cal fer una cosa perquè sigui.

Cal dir-la

(potser és ple de poemes?)

2. «el real (...) i l'irreal (...) són el mateix»

A

Amb papers a les mans, on copia els preceptes, ha travessat les vies i

les rondes que duen als miralls; s'hi mira i no s'hi veu; on és la seva imatge? Encén llums i llumassos: els miralls reflecteixen multituds, homes i dones amb nassos de festa, noies bifronts amb els cabells tirats a flor de nuca, recollits i cenyits per una beta estreta. Romàs davant mateix, tampoc no hi era. Amb planys i plors m'ho diu; jo tampoc no l'hi veig. M'hi miro jo mateix: hi sóc lluny, molt i molt lluny, a la punta d'un llarg passatge que forada els murs, *girat d'esquena*.

(¿No vau ésser vós mateix, Foix, que em vau dir un dia que només amb els ulls tancats el real se us feia divinament concret?).

B

perquè són mots. perquè són en els mots. perquè només són pels mots. perquè no hi ha mots. perquè només hi ha un conjunt. i és A'. perquè són. perquè siguin. perquè no són. perquè el mateix no és. perquè només hi ha el mateix. perquè només hi ha un mateix. perquè, si hi ha, només són mots. Ni l'un ni l'altre no són, i els mots els diuen, els són.

(Us conec prou, i sé que sabeu l'altre camí. Ja ens hi trobarem.)

3. «El poeta, mag especulador del mot, pelegrí de l'invisible...»

A

Les telefonades urgents solen ésser sempre per als paletes, mai per als poetes.

Qui és vanitós, qui guaita, febrós, la bossa de sous del mercader, o qui tusta el melic del potentat, ianqui o grec, no és, ni en ploma ni en pèl, poeta.

N'hi ha que escriuen, per principi, al dictat d'altri, i s'hi avesen, i, forts i robusts adés, potser emmalaltiran; d'altres, enfavassats, per seguir els usos dels cridaners, es desfermen, mascles i, amb sorruderia, planten pertot llur existencial efgie.

Hi ha també la Confraria del Silenci, a la qual pertanyen alguns dels qui tu vas conèixer i estimar, i que, canuts o calbs, et recorden.

(Versaires i metròmans, qui us fa escriure en comptes de viure?)

Oia! Oia! Ot mat, ot gure, ot catlús. Oia! Oia!

B

Sense fer mai trampes, i sense deixar que el facin caure en cap trampa els homes, els mots, la poesia o ell mateix. Amb els mots, mai confiat ni submís ni rutinari; ni mai cap consuetud. Mai satisfet, mai cofoi, mai amb la medalla al pit o al cor o al cap, mai en la glòria del mirall, mai la glòria de miralls. Mai res que no sigui nou, mai ni més enllà ni més ençà de la ratlla del son, de la ratlla del jo, del món. Mai parar la mà; només obrir els ulls i la boca, i el gest. Mai. Mai la glòria pel nom, sinó pels mots. Mai la glòria Mai entre els grans, ni gran ni petit; mai amb l'esguard tranquil del qui ja és i té i sap i està; mai assegut amb els asseguts, o amb els cansats, o amb qui camina; mai amb les aigües tranquil·les o velles. Mai entre teranyines i domassos. Per així sempre. Cada poema, un poema.

... I pel que fa a les tietes i a tot plegat, ja no cal posar el dit a les llagues. Se n'hi han posat tants, que cada llaga és un túnel. El més prudent i eficaç és tapiar-los tots a banda i banda. (i l'herbei matarà l'asfalt, i a l'hivern la neu hi serà neta).

4. «Qui gosa escrostonar murs invisibles en una contrada hostil?»

A

No és pas bo tothom per a aquesta feina.

(Ja no hi ha mots per a dir que els mots ja no són mots i que tot just si guardem la paraula. —Però tinc en privilegi, i de naixença, gravades al clot de les mans, totes les lletres, menys quatre, de l'altre alfabet—).

... Tocant a mà

B

Qui gosa (si mous l'Arbre de Mar cauran els fruits defesos)

escrostonar murs invisibles (i també ho són el visible, del qual tu parteixes i del qual vius, i l'invisible que jo penso descobrir-hi) en una contrada hostil? (... Ma voluntat e pensa caytivada. E no veires que.ns avans d'una spenta en acunçar nostre deslliuramen)

–*Movent l'agent natural, la forma mou la matèria.*–

5. «*Jo preferia el viure a l'escriure*»

A

–*Ai, quan ho sabran els de Cadaqués!*

Aquest vespre ha estat un vespre d'eternitat. Vull dir que tots el recordarem com el millor dels instants i, quan serem més grans, potser com l'Instant.

Per a girar l'herba amb les forques cal aire i saber. Ja fareu prou si coneixeu quan les móres de sota l'olivar són dolces i bones per a ésser collides.

B

Preferia el viure a l'escriure. Com tu, oi? i com jo. I és ben cert que no hi ha un sense l'altre. I que si mai un és en funció de l'altre, potser deixi de ser. O deixin de ser tots dos. (O que només n'hi ha un, que ens deixa veure –i creure– l'altre.)

(6)

A

Tot això és d'un tal Foix, hereu d'una nissaga morta i que ningú sap on ronca. Malaurat! El van matar els carlins al mur dels garrofers, una nit de borrasca.

B

–*Pertot –diuen– som diversos i dispersos...*

VÍCTOR SUNYOL

1. No em lleu escriure. Per altra banda, el creador és el lector o qui en el seu encèfal genera els símbols incandescents, no pas qui els retola en guix o tinta erma.

2. El real és múltiple com les facetes dels ulls dels insectes. Hi ha un món per les mans, un altre per als àcars, un amb dimensions fusiformes per a les cèl·lules, un més pervers per les proteïnes, i tal volta un altre més juganer com farcit de cotó de sucre pels electrons, i una luminiscència d'energia que crema tota cosa imaginable al vell cor dels àtoms.

3. Al món dels homes emperò sols hi ha espai per a la vanitat. Tal volta aquest acte vol aconseguir els bons sentiments, que són tietes molt més perverses. Els crits de dolor, els crits de llibertat cavalquen amb crineres d'esteles inabastables...

4. I els murs s'aixequen a cada batec del cor. Pasquins infectes ens són oferits com exemple de bellesa quan són falsificacions maldespres dels arts dels bards. Cal ésser ferm i no sentir aquests poetaires de fira, aquests deglutidors de cabals públics, aquests impúdics redactors de la seva misèria moral.

5. Jo sols vull recordar ara que he estimat molt alguna vegada, qualcú que és mort i viu sols en mi. Jo no vull retre cap homenatge a J.V. Foix, jo no vull fer de cap gros i ballar al centre de la plaça, no vull que em vegin el batle i la seva filla des de la balconada, ni que pensi en mi la vídua, ni que m'esguardi el fadrí, ni que m'admiri la infermera, ni que me planyi el vell: jo sols el vull llegir en silenci.

ÀNGEL TERRÓN